

**Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich  
na lata 2023 - 2026**

**Lokalne Partnerstwo na rzecz Wody**

**Powiat jarosławski**



Rzeczpospolita  
Polska

Sfinansowane przez  
Unię Europejską  
NextGenerationEU



grudzień 2025

## **Podstawa i zakres aktualizacji dokumentu.**

Niniejsza aktualizacja dokumentu pn.: „Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2023 – 2026” stanowi rezultat przedsięwzięcia pt. „Aktywizacja mieszkańców z obszarów wiejskich w formie Lokalnych Partnerstw Wodnych z województwa podkarpackiego w zakresie działań wpływających na poprawę gospodarki wodnej na terenach rolnych lub leśnych w ramach obszaru A inwestycji planu rozwojowego B3.3.1 „Inwestycje w zwiększenie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich” wynikający z realizacji przez Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego Inwestycji w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (Inwestycja B3.3.1).

Zakres zaktualizowanych w dokumencie informacji jest wynikiem przeprowadzonych Zagranicznych wyjazdów studyjnych oraz zgłoszeń uczestników tych zagranicznych wyjazdów studyjnych w zakresie:

- identyfikowanych problemów w gospodarowaniu wodami na obszarach wiejskich;
- planowanych do podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę gospodarki wodnej w obszarze.

## 1. Wstęp

### 1.1. Lokalizacja

Powiat jarosławski leży we wschodniej części województwa podkarpackiego. Graniczy z powiatami: przemyskim, przeworskim i lubaczowskim. Jest powiatem przygranicznym, graniczącym z Ukrainą.

Mapa 1.

Położenie powiatu jarosławskiego w województwie podkarpackim.



Źródło: <http://ktpzg.pttk.pl/>

Powiat jarosławski ma powierzchnię 1 029 km<sup>2</sup> (102 866 ha), co stanowi 5,77 % powierzchni województwa podkarpackiego i należy do większych powiatów województwa. W skład powiatu jarosławskiego wchodzi:

1. Gminy miejskie: Jarosław i Radymno,
2. Gmina miejsko – wiejskie: Pruchnik,
3. Gminy wiejskich: Chłopice, Jarosław, Laszki, Pawłosiów, Radymno, Rokietnica, Roźwienica, Wiązownica.

Siedzibą władz powiatu jest miasto Jarosław.

Sieć osadniczą powiatu jarosławskiego tworzą następujące jednostki osadnicze – 3 miasta: Jarosław, Radymno i Pruchnik oraz sołectwa w poszczególnych gminach:

1. Gmina Pruchnik: Kramarzędka, Jodłówka, Świebodna, Rzeplin, Rozbórz Okrągły, Rozbórz Długi i Hawłowice.
2. Gmina Chłopice: Boratyn, Chłopice, Dobkowiec, Jankowice, Lutków, Łowce i Zamiechów.
3. Gmina Jarosław: Koniaczów, Kostków, Leżachów Osada, Makowisko, Morawsko, Munina, Pełkinie, Sobiecin, Surochów, Tuczempy, Wola Buchowska, Wólka Pełkińska, Zgoda.
4. Gmina Laszki: Bobrówka, Bukowina, Charytany, Czerniawka, Korzenica, Laszki, Mięksiz Nowy, Mięksiz Stary, Tuchla, Wietlin Pierwszy, Wietlin Trzeci, Wietlin Wieś oraz Wysocko.
5. Gmina Pawłosiów: Cieszacin Mały, Cieszacin Wielki, Kidałowice, Maleniska, Ożańsk, Pawłosiów, Szczytna, Tywonia, Widna Góra, Wierzbnia.
6. Gmina Radymno: Budzyń, Chałupki Chotyńskie, Chotyń, Duńkowice, Grabowiec, Korczowa, Łazy, Michałówka, Młyny, Nienowice, Ostrów, Piaski, Skołoszów, Sońnica, Sońnica – Brzeg, Święte, Zaleska – Wola, Zabłotce, Zamojsce.
7. Gmina Rokietnica: Rokietnica, Rokietnica Wola, Czelatycy, Tuligłowy, Tapin.
8. Gmina Roźwienica: Bystrowice, Chorzów, Częstkowice, Czudowice, Mokra, Roźwienica, Rudołowice, Tyniowice, Węgierka, Więckowice, Wola Węgierska, Wola Roźwienicka.
9. Gmina Wiązownica: Cetula, Manasterz, Mołodycz, Nielepkowice, Piwoda, Radawa, Ryszkowa Wola, Surmaczówka, Szówsko, Wiązownica, Wólka Zapałowska, Zapałów.

Mapa 2.

Podział administracyjny powiatu jarosławskiego.



Źródło: Wikipedia.

Pod względem geograficznym powiat jarosławski położony jest w makroregionach: Kotlina Sandomierska (mezoregiony: Podgórze Rzeszowskie, Dolina Dolnego Sanu, Płaskowyż

Tarnogrodzki), Pogórze Środkowobeskidzkie (mezoregion: Pogórze Dynowskie). Krajobraz powiatu stanowią łagodne wzniesienia, przechodzące w falisty płaskowyż, a wysokość terenu wzrasta od północy ku południowi. W okolicach Jarosławia i na południe od miasta rzeźba jest bardziej urozmaicona, wysokości względne są większe, a nachylenie stoków bardziej strome. Obszar powiatu przecinają głębokie wąwozy, doliny rzek i licznych strumieni. W części południowej powiatu krajobraz urozmaicają piaszczyste wały i pagóry wydmowego pochodzenia, kontrastujące często z podmokłymi dolinami i obniżeniami.

Struktura zarządzania wodami i gospodarką wodną w powiecie jarosławskim.  
Zarządzanie i gospodarowanie zasobami wodnymi podlega przepisom Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

#### Sfera publiczna

**Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie  
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie**

**Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej  
w Rzeszowie**

**Zarząd Zlewni w Przemyślu**

**Nadzór Wodny  
w Jarosławiu**

#### Sfera niepubliczna – spółki wodne

Działalność spółek wodnych regulują przepisy Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, w szczególności dział X Ustawy: Spółki wodne i związki wałowe.

Spółki wodne to niepubliczne formy organizacyjne, nie działające w celu osiągnięcia zysku, zrzeszające osoby fizyczne lub prawne na zasadzie dobrowolności i mające na celu zaspokajanie wskazanych przepisami ustawy potrzeb w zakresie gospodarowania wodami.

Działalność spółek wodnych skupia się na wykonywaniu, utrzymywaniu oraz eksploatacji urządzeń, w tym urządzeń wodnych, służących do:

- zapewnienia wody dla ludności, w tym uzdatniania i dostarczania wody,
- ochrony wód przed zanieczyszczeniem, w tym odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na zmeliorowanych gruntach,
- ochrony przed powodzią,
- odwadniania gruntów zabudowanych lub zurbanizowanych.

Do utworzenia spółki wodnej jest wymagane uchwalenie statutu przez osoby zainteresowane utworzeniem spółki oraz dokonanie wyboru organów spółki. Następnie starosta właściwy miejscowo

dla siedziby spółki wodnej zatwierdza jej statut w drodze decyzji. Spółka wodna nabywa osobowość prawną z chwilą uprawomocnienia się decyzji starosty o zatwierdzeniu statutu tej spółki.

W terminie 30 dni od dnia nabycia przez spółkę wodną osobowości prawnej, zarząd zgłasza Wodom Polskim utworzenie spółki wodnej w celu wpisania do systemu informacyjnego gospodarowania wodami.

Na terenie powiatu jarosławskiego działają następujące spółki wodne, zrzeszone w Rejonowym Związku Spółek Wodnych w Jarosławiu:

1. Gminna Spółka Wodna Jarosław,
2. Gminna Spółka Wodna Rokietnica,
3. Gminna Spółka Wodna Laszki,
4. Gminna Spółka Wodna Roźwienica.

### **1.2. Ogólna charakterystyka powiatu**

Według Banku Danych Lokalnych, na koniec 2021 roku powiat zamieszkiwało 117 015 mieszkańców, gęstość zaludnienia powiatu to 114 osób na km<sup>2</sup>. Na przestrzeni ostatnich 15-20 lat obserwuje się odpływ ludności z przyczyn ekonomicznych oraz edukacyjnych – mieszkańcy wyjeżdżają szukając pracy lub kontynuują naukę w szkołach wyższych poza powiatem/województwem i tam pozostają po ukończeniu nauki. Z roku na rok maleje również liczba urodzeń i zmniejsza się przyrost naturalny w powiecie. W obecnych uwarunkowaniach tendencje te będą się utrzymywać. Liczba ludności w powiecie będzie malała, tym samym powodując zjawisko starzenia się społeczeństwa.

Na strukturę osadniczą powiatu wyraźny wpływ miała rzeka San przepływająca przez powiat. Przy rzece zostały zlokalizowane najważniejsze ośrodki osadnicze, obecnie największe miasta powiatu: Jarosław i Radymno.

Osadnictwo w powiecie skupia się głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Poszczególne miejscowości oddzielone są od siebie kompleksami polno-łąkowymi. Zabudowania miejscowości rozmieszczone są skupiskowo wzdłuż sieci drogowej.

Przez teren powiatu jarosławskiego przebiega autostrada A4 Jędrzychowice – Wrocław – Katowice – Rzeszów – Korczowa oraz drogi krajowe nr 77 Lipnik - Przemyśl i droga krajowa nr 94 Zgorzelec - Korczowa, która dociera do granicy państwa z Ukrainą i jest drogą alternatywną dla autostrady A4. Komunikację uzupełnia sieć dróg powiatowych (422 km) oraz lokalne drogi gminne.

Powiat ma urozmaicony, zróżnicowany krajobraz wynikający z położenia na odmiennych jednostkach fizycznogeograficznych. Główną rzeką powiatu jest San, drugą co do wielkości jest rzeka Wisznia. Pozostałe większe rzeki tworzące sieć hydrograficzną to Rada i Łęg Rokietnicki (dopływ lewobrzeżny Sanu) oraz Szkło i Lubaczówka (dopływ prawobrzeżny Sanu). Przepływająca przez powiat rzeka San dzieli go na część prawobrzeżną niższą - Niż Nadsanowy z częścią Płaskowyżu Tarnogrodzkiego i część lewobrzeżną wyższą, zwaną Pogórzem Rzeszowskim, tworząc obszar o łagodnych wzgórzach.

Przez powiat jarosławski przebiegają szlaki turystyczne, m. in.: atrakcyjne szlaki piesze w okolicy Pruchnika, podkarpacki Szlak Architektury Drewnianej, Szlakiem architektury dworskiej i

pałacowej, Podkarpacki Szlak Winnic, Szlak Chasydzki, Międzynarodowy Szlak Śladami Aleksandra Fredry, Droga Św. Jakuba Apostoła. Dla rowerzystów przygotowane są ścieżki i szlaki rowerowe.

Powiat jarosławski posiada liczne zabytki kulturowo – historyczne i sakralne, co w połączeniu z walorami krajobrazowo-przyrodniczymi stanowi potencjał turystyczny i agroturystyczny regionu.

Powiat nie wyróżnia się dużą lesistością, grunty leśne zajmują 22,7% jego powierzchni. Duże zalesione obszary zlokalizowane są w północno – wschodniej części powiatu i na obrzeżu południowo – zachodnim. Lasy stanowią pozostałość Puszczy Sandomierskiej.

Gospodarkę leśną na terenie powiatu jarosławskiego prowadzą Nadleśnictwa: Jarosław, Sieniawa, Oleszyce i Kańczuga.

Według Banku Danych Lokalnych (BDL) w 2021 roku powierzchnia gruntów leśnych w powiecie jarosławskim wynosiła ogółem 23 820,08 ha i kształtowała się następująco:

lesistość w %	%	22,7
grunty leśne publiczne ogółem	ha	21 982,52
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	20 215,96
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	20 191,62
grunty leśne prywatne	ha	1 837,56

Obszar prawnie chroniony ze względu na walory przyrodnicze, jak podaje BDL, wynosił w 2021 roku 23 817,35 ha (zatem stanowił 23,15 % powierzchni powiatu jarosławskiego), w tym:

- obszary chronionego krajobrazu razem: 23 727,40 ha (Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu),
- rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu 65,81 ha,
- użytki ekologiczne 155,76 ha

W powiecie występują urozmaicone formy krajobrazowe i przyrodnicze objęte programem ochrony przyrody Natura 2000:

- Rzeka San (gminy: Radymno, Jarosław, Laszki),
- Łukawiec (gmina Laszki),
- Ostoja Przemyska (gminy: Roźwienica, Rokietnica),
- Lasy Sieniawskie (gmina Wiązownica),
- Dolina Dolnego Sanu (gminy: Jarosław, Wiązownica),
- Starodub w Pełkiniach (gmina Jarosław),
- Pogórze Przemyskie (gminy: Roźwienica, Rokietnica).

Pod względem gospodarczym powiat jarosławski ma charakter rolniczo-przemysłowy, z przemysłem skoncentrowanym głównie w Jarosławiu. Użytki rolne stanowią ponad 60% powierzchni powiatu. Dominującą gałęzią przemysłu jest przetwórstwo rolno-spożywcze. Rozwija się działalność wytwórcza, rolno-spożywcza, usługi w dziedzinie turystyki, agroturystyki, rekreacji i sportu, ochrony

zdrowia, hotelarstwa i gastronomii. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i mikroprzedsiębiorstwa. Na rozwój gospodarki wpływ ma przygraniczne położenie powiatu, umożliwiające kontakty biznesowe z Ukrainą.

Infrastruktura wodna i kanalizacyjna w powiecie jarosławskim nie rozwija się równomiernie. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury wodociągowej stanowią 92% ogółu budynków mieszkalnych, w przypadku kanalizacji wskaźnik ten wynosi 66,5%. Występują braki w sieci kanalizacyjnej, co stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego i dla zasobów wodnych. Jakość wód powierzchniowych jest zagrożona skażeniami ze źródeł obszarowych, w tym z terenów o nieuporządkowanej gospodarce ściekowej oraz z zanieczyszczonych powierzchni zarówno w miastach jak też terenach rolniczych. Na stan czystości wód powierzchniowych największy wpływ mają zrzuty nieoczyszczonych ścieków komunalnych i gospodarczych (rolniczych) oraz spływy powierzchniowe z użytków rolnych.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w powiecie według danych BDL przedstawia się następująco:

#### Kanalizacja (2021 rok)

długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	1 261,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	18 183
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	364
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam <sup>3</sup>	3 534,1
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam <sup>3</sup>	3 730,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	88 087
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	37 868
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na wsi	osoba	50 219,0

#### Wodociągi (2021 rok)

długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	1 195,2
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	1 096,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	24 881
awarie sieci wodociągowej	szt.	199
woda dostarczona	dam <sup>3</sup>	4 584,1
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam <sup>3</sup>	3 615,9
zdroje uliczne	szt.	21
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m <sup>3</sup>	30,8

zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m <sup>3</sup>	29,9
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m <sup>3</sup>	31,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	110 773
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	43 287
ludność korzystająca z sieci wodociągowej na wsi	osoba	67 486

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w 2021 roku

ogółem	wodociąg	%	93,2
ogółem	kanalizacja	%	74,1
w miastach	wodociąg	%	95,2
w miastach	kanalizacja	%	83,3
na wsi	wodociąg	%	91,9
na wsi	kanalizacja	%	68,4

### 1.3. Charakterystyka rolnictwa

Rolnictwo w powiecie jarosławskim jest silną gałęzią gospodarki. Użytki rolne stanowią ponad 60%, natomiast grunty orne około połowy ogólnej powierzchni powiatu. Struktura agrarna oraz warunki glebowo - klimatyczne sprzyjają też produkcji ogrodniczej.

Powiat jarosławski jest regionem odpowiednim do rozwoju produkcji ekologicznej, którą należy promować i wspierać. Rozwój rolnictwa ekologicznego może przyczynić się do stworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawy sytuacji materialnej rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

Ze względu na walory krajobrazowo – przyrodnicze i kulturowe powiat ma duży potencjał do rozwoju agroturystyki. Dotyczy to zwłaszcza rejonów o niskim poziomie uprzemysłowienia i urbanizacji, słabych rolniczo, o dużym bezrobociu.

Gospodarstwa rolne w powiecie jarosławskim nie należą do rozdrobnionych, przez co ich efektywność ekonomiczna jest wyższa. Bardzo dobre warunki do produkcji rolnej zachęcają mieszkańców do kontynuowania działalności rolniczej, choć dla sporej części mieszkańców wsi rolnictwo nie jest jedynym źródłem dochodów. Zwiększa się też znaczenie terenów wiejskich jako miejsca zamieszkania ludności pracującej w miastach. Pod względem produkcji, struktury agrarnej i kondycji rolnictwa, powiat jarosławski pozytywnie wyróżnia się na tle województwa.

Poniżej zaprezentowano dane charakteryzujące rolnictwo w powiecie, według Banku Danych Lokalnych, na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku.

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego.

	grunty ogółem (ha)	użytki rolne ogółem (ha)
Województwo podkarpackie	5,93	5,03
Powiat jarosławski	8,24	7,65

Gospodarstwa domowe wg źródeł dochodów (liczba gospodarstw).

z dochodem z działalności rolniczej	7 051
z dochodem z pracy najemnej	3 431
z dochodem z emerytury i renty	2 665
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	948
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	1 058

Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych w powiecie wynosiła ogółem 58 388,09 ha, w tym:

do 1 ha włącznie	ha	258,67
1 - 5 ha	ha	14 616,29
5 - 10 ha	ha	8 482,74
10 - 15 ha	ha	3 803,04
15 ha i więcej	ha	31 227,35

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych (liczba gospodarstw).

ogółem	7 082
do 1 ha włącznie	165
1 - 5 ha	4 930
5 - 10 ha	1 133
10 - 15 ha	295
15 ha i więcej	559

Pogłowie zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych ogółem (szt.).

bydło ogółem	2 936
bydło – krowy	1 590
trzoda chlewna ogółem	9 138
drób ogółem	505 243
drób kurzy	470 577

Powierzchnia zasiewów wybranych upraw w gospodarstwach rolnych.

zboża razem	ha	34 478,81
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	21 740,82
ziemniaki	ha	1 513,15
rzepak i rzepik razem	ha	5 695,62
warzywa gruntowe	ha	346,74
buraki cukrowe	ha	487,90

#### Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych.

grunty ogółem	ha	58 388,09
użytki rolne ogółem	ha	54 159,37
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	53 696,88
pod zasiewami	ha	44 936,42
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	ha	930,11
uprawy trwałe	ha	1 015,49
łąki trwałe	ha	5 438,30
pastwiska trwałe	ha	1 070,72
pozostałe użytki rolne	ha	462,49
lasy i grunty leśne	ha	1 739,35
pozostałe grunty	ha	2 489,37

Gleby w powiecie jarosławskim należą do najlepszych w województwie podkarpackim. W strukturze bonitacyjnej grunty klasy I - IV stanowią powyżej 80%. Umożliwia to uprawę wszystkich roślin. W produkcji roślinnej znaczącą pozycję zajmuje uprawa zbóż, buraków cukrowych, rzepaku, ziemniaków oraz roślin pastewnych.

W większości gospodarstw prowadzona jest produkcja roślinna z przeznaczeniem na sprzedaż, zwłaszcza roślin przemysłowych. W wielu gospodarstwach prowadzona jest też produkcja wielokierunkowa, oprócz roślinnej, skupiona na produkcji zwierzęcej. Większość gospodarstw koncentruje się także na samozaopatrzeniu.

Działalność rolnicza i rozwój sieci osadniczej powoduje biologiczną, chemiczną i fizyczną degradację gleb. Duża produkcja roślinna powoduje, że wykorzystywane są środki chemiczne podczas zabiegów agrochemicznych w uprawach. Powoduje to zagrożenie zanieczyszczeniem gleb oraz wód.

Działania zapobiegające dalszej degradacji gleb:

- zachowanie naturalnych pokryw leśnych, zadrzewień śródpolnych,
- prawidłowe wykonywanie melioracji (aby nie przesuszać wierzchnich warstw gleby),
- wyłączenie z użytkowania rolniczego terenów o dużych spadkach,
- stosowanie właściwych zabiegów agrotechnicznych.

W celu poprawy stosunków wodnych w rolnictwie i polepszenia produktywności gleby, na terenach rolniczych znajdują się rowy melioracyjne. W przypadku nadmiaru wód odwadniają obszar, niekiedy ich specjalna budowa pozwala pełnić funkcje nawadniające w okresach suszy. Sieć rowów jest niedoinwestowana, często są one niewydolne, w złym stanie technicznym i nie spełniają swej funkcji dla rolnictwa.

#### 1.4. Charakterystyka partnerstwa

Lokalne Partnerstwo na rzecz Wody w powiecie jarosławskim zrzesza poniższe jednostki:

- Gmina Laszki
- Izba Rolnicza z powiatu Jarosławskiego
- Gmina Roźwienica
- Starostwo jarosławskie
- Gmina Jarosław
- Gmina Wiązownica
- Gmina Chłopice
- Gmina Radymno
- Gmina Pawłosiów

#### 2. Lista aktualnych dokumentów strategicznych odnoszących się do gmin i powiatu, których treści mają znaczenie dla gospodarki wodą na terenie powiatu.

Dokumenty strategiczne szczebla wojewódzkiego mające znaczenie dla gospodarki wodnej na obszarze powiatu:

##### - Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030

Obszar: Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska

Cel: Rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi oraz optymalizacja wykorzystania zasobów naturalnych i energii przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego.

<b>Cele strategiczne odnoszące się do gospodarki wodnej:</b>	<b>Cele operacyjne/szczegółowe odnoszące się do gospodarki wodnej:</b>
3.6. Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi	3.6.1. Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków powodzi
	3.6.3. Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych – huragany, susze, grad, ulewne deszcze oraz pożary
3.7. Zapobieganie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych	3.7.2. Zapewnienie właściwej gospodarki wodno-ściekowej
3.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	3.8.1. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego województwa
	3.8.2. Poprawa świadomości ekologicznej społeczeństwa

Cel operacyjny/szczegółowy	Zadania odnoszące się do gospodarki wodnej
3.6.1. Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków powodzi	<ul style="list-style-type: none"> <li>- działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu m.in. zwiększenie zdolności alimentacyjnych cieków wodnych w okresie występowania przepływów niżówkowych poprzez budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury retencyjnej;</li> <li>- działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zahamowanie odpływu wód powierzchniowych i zwiększenie dopływu wód opadowych do warstw wodonośnych;</li> <li>- działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków;</li> <li>- wsparcie działań inwestycyjnych w zakresie budowy zbiornika retencyjnego Kąty – Myscowa;</li> <li>- budowa, rozbudowa i modernizacja zbiorników retencyjnych wraz z niezbędną infrastrukturą;</li> <li>- rozwijanie współpracy ze stroną ukraińską w zakresie gospodarowania wodami na rzekach transgranicznych;</li> <li>- budowa i wyposażenie centrów operacyjnych ochrony przeciwpowodziowej;</li> <li>- odtworzenie powierzchni naturalnych terenów zalewowych i podmokłych;</li> <li>- wyeliminowanie lokalizacji zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią;</li> <li>- wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie zagrożeń wynikających z wystąpienia powodzi i ich konsekwencji.</li> </ul>
3.6.3. Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych – huragany, susze, grad, ulewne deszcze oraz pożary	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozbudowa systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę odpowiedniej jakości;</li> <li>- ochrona zasobów wodnych w regionie, w tym zbiorników podziemnych;</li> <li>- budowa, rozbudowa i modernizacja zbiorników magazynujących wodę wraz z niezbędną infrastrukturą;</li> <li>- wsparcie systemu gospodarowania wodą deszczową;</li> <li>- zmiana świadomości społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu oraz reagowaniu na jego skutki.</li> </ul>
3.7.2. Zapewnienie właściwej gospodarki wodno-ściekowej	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zapewnienie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę;</li> <li>- wsparcie instytucji odpowiedzialnych za monitorowanie stanu wód;</li> <li>- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych;</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozwój infrastruktury i systemów oczyszczania ścieków;</li> <li>- stosowanie nowych rozwiązań technologicznych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;</li> <li>- poprawa świadomości ekologicznej społeczeństwa.</li> </ul>
3.8.1. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego województwa	<ul style="list-style-type: none"> <li>- utrzymanie we właściwym stanie zachowania siedlisk przyrodniczych zależnych od wód (łąki zmiennowilgotne, torfowiska, młaki itp.);</li> <li>- ochrona obszarów produkcji rolniczej i atrakcyjnych krajobrazowo przed niekorzystnymi warunkami hydrologicznymi i meteorologicznymi</li> </ul>
3.8.2. Poprawa świadomości ekologicznej społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> <li>- publiczne kampanie edukacyjne mające na celu podnoszenie stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa;</li> <li>- prowadzenie bezpośrednich działań edukacyjnych związanych z ochroną różnorodności biologicznej.</li> </ul>

### Terytorialny wymiar Strategii - obszar horyzontalny

Cel: Wzmocnienie terytorialnej spójności województwa podkarpackiego

### Regionalne obszary strategicznej interwencji (dotyczące gospodarki wodnej)

7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju

Cel: Rozwój i wspieranie obszaru gmin „Błękitnego Sanu”

Zakładane działania z zakresu gospodarki wodą:

- utrzymanie walorów środowiska przyrodniczego w zlewni rzeki San poprzez rozwiązanie w sposób skoordynowany problemu gospodarki wodno-ściekowej i składowania odpadów;
- zabezpieczenia obszaru gmin „Błękitnego Sanu” przed zagrożeniem powodziowym.

**W powiecie jarosławskim do miast i gmin należących do Programu Strategicznego Błękitny San należą: m. i gm. Jarosław, m. i gm. Radymno, gminy: Laszki i Wiązownica.**

7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

Cel: Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej

Zakładane działania z zakresu gospodarki wodą:

- rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ściekowej.

### - Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego na lata 2020 - 2023 z perspektywą do 2027 r.

Obszar: Gospodarka wodna

Cel: Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Zakładane działania z zakresu gospodarki wodą:

- budowa, rozbudowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych;
- budowa suchych zbiorników, polderów i zbiorników retencyjnych z rezerwą powodziową;
- modernizacja i poprawa stanu technicznego infrastruktury przeciwpowodziowej;
- budowa systemów ostrzegania przed powodzią;
- odtwarzanie retencji dolin rzecznych;
- realizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- regulacja rzek i potoków;

- uwzględnienie w dokumentach planistycznych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- budowa, rozbudowa i modernizacja systemów naturalnej i sztucznej retencji wodnej;
- budowa systemów zagospodarowania i retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.

### 3. Diagnoza zasobów wodnych

#### 3.1. Charakterystyka hydrologiczna powiatu

Obszar powiatu jarosławskiego znajduje się w dorzeczu górnej Wisły. Oś hydrograficzną tworzy rzeka San, główna rzeka przepływająca przez powiat (gminy: Radymno, Laszki, Jarosław, Wiązownica). Sieć rzeczna w powiecie jarosławskim ma charakter nizinny.

Prawostronne dopływy Sanu: Lubaczówka, Wisznia, Szkło.

Lewostronne dopływy Sanu: Łęg Rokietnicki, Rada.

Sieć rzeczną uzupełniają rzeka Mlecza - prawostronny dopływ Wisłoka, Jodłówka - lewostronny dopływ Mleczy oraz inne bezimienne ciek wodne.

Małe, nieuregulowane rzeki Wisznia, Szkło i Lubaczówka, z licznymi starorzeczami i meandrami są ostoją zwierząt i ptactwa wodnego, stanowiąc wartość przyrodniczą i turystyczną. W okresach wiosennych ich wody regularnie wylewają i podtapiają okoliczne pola i lasy.

Zbiorniki wodne na terenie powiatu:

- zespół 4 zbiorników wodnych „Babionka” w gminie Wiązownica,
- zbiornik wodny "Wietlin" w gminie Laszki,
- zalew w Radawie (Gminny Ośrodek Wypoczynku i Rekreacji), gmina Wiązownica,
- akwen wodny „Zek" (kąpielisko miejskie) w Radymnie,
- stawy rybne „Korzenica”, łowisko komercyjne w gminie Laszki,
- łowisko komercyjne „Zgoda” w gminie Jarosław,
- stawy leśne w okolicach Surmaczówki w gminie Wiązownica.

Zasoby hydrograficzne uzupełniają inne bezimienne jeziora, strumyki i stawy leśne, oczka polodowcowe, mniejsze stawy hodowlane i łowiska komercyjne.

Sieć hydrograficzna powiatu stwarza duże możliwości dla rozwoju turystyki wodnej. Oprócz rzeki San, będącej niezaprzeczalnie dużą atrakcją turystyczną, także naturalne obszary rzek Lubaczówka, Wisznia i Szkło, zbiorniki wodne i zalewy, stanowią potencjał turystyczny powiatu.

Ponadto na obszarze powiatu znajdują się ciek sztuczne – rowy melioracyjne, pełniące ważną funkcję w produkcji rolnej.

### 3.2. Opis zasobów wodnych

#### Wody powierzchniowe

Rzeki powiatu jarosławskiego należą głównie do rzek równinnych (nizinnych) o szerokich dolinach, krętych korytach (często dzielących się na odnogi), spokojnym przepływie i niewielkim spadku. San, pomimo regulacji, cechuje się procesem korytowym właściwym rzekom roztokowym. W okresie niskich stanów wód rzeka tworzy piaszczyste odsypy w postaci plaż i ławic.

Gęsta sieć hydrograficzna powiatu powoduje bardzo duże zagrożenie wystąpienia powodzi. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują wzdłuż rzeki San, Rada, Łęg Rokietnicki, Szkło i Lubaczówka. Ponadto lokalne zagrożenia powodziowe mogą być spowodowane przez zły stan techniczny infrastruktury melioracyjnej.

Wysokie stany występujące w rzekach w okresach wiosennym i letnim, spowodowane są roztopami i intensywnymi opadami letnimi. Minimalne stany wód przypadają na miesiące wrzesień i październik. W okresie wysokich stanów wody rzek występują z koryta i zalewają część swej doliny.

Rzeki powiatu narażone są na zanieczyszczenia komunalne, przemysłowe i pochodzenia rolniczego. Rzekę San zaliczono do III klasy czystości, ze względu na znaczne zanieczyszczenie bakteriologiczne.

Większość jcwp w powiecie jarosławskim ma stan ogólny wód określony jako zły. Stan dobry określono dla 13 jcwp, co stanowi niecałe 32% wszystkich jcwp w powiecie.

Jcwp na obszarze powiatu jarosławskiego.

Nazwa JCWP	Obszar w powiecie jarosławskim	Typ JCWP	Status	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Bachorka RW2000172256769	Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Niezagrożona
Ciek Babicki RW20001622548	Laszki, Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	zagrożona
Czerniawka RW200017225674	Laszki	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Niezagrożona
Dopływ spod Kidałowic RW200016225572	Jarosław	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Niezagrożona
Dopływ spod Zadąbrowia RW200016225192	Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona
Dopływ w Nielepkowicach RW200017225592	Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Niezagrożona

Dopływ spod Woli Zaleskiej RW200016225492	Laszki, Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Niezagrożona
Łęg Rokitnicki RW200016225529	Radymno, Chłopice, Jarosław, Pawłosiów, Rokietnica, Roźwienica	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona
Grodzisko RW20001622546	Laszki, Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona
Jaworowski RW2000162254529	Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	silnie zmieniona część wód	Zagrożona
Jodłówka RW2000162268849	Pruchnik, Roźwienica	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona
Kanał Bucowski wraz z Kanałem Ulgi RW200017225269	Radymno	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Niezagrożona
Lubaczówka od Łukawca do ujęcia RW200019225699	Laszki, Wiązownica	rzeka nizinna piaszczysto - gliniasta	naturalna część wód	Niezagrożona
Mlecza od Łopuszki do ujęcia z Mleczką Wschodnią od Węgierki RW200019226899	Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica	rzeka nizinna piaszczysto - gliniasta	naturalna część wód	Niezagrożona
Mlecza Wschodnia do Węgierki RW2000162268829	Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona
Morawski Łęg RW20001622556	Chłopice, Jarosław, Pawłosiów, Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Niezagrożona
Młynówka RW200016225249	Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	zagrożona
Potok Laszkowski RW200017225496	Laszki, Radymno	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Zagrożona
Potok Motwica RW20001722554	Jarosław, Laszki, Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Zagrożona
Potok Nienowicki RW200016225292	Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona

Potok w Hruszowicach RW200016225252	Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona
Przykopa RW200017225749	Jarosław, Pawłosiów	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Zagrożona
Rada RW200016225329	Radymno, Chłopice, Rokietnica	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	Zagrożona
Radawka RW200017225689	Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Niezagrożona
Rów L-1 RW2000172256752	Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	Niezagrożona
San od Huczek do Wisłoka, bez Wisłoka RW2000192259	Jarosław, Radymno, Laszki, Pawłosiów, Wiązownica	rzeka nizinna piaszczysto - gliniasta	naturalna część wód	Zagrożona
Serwatówka RW2000162268869	Chłopice	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	zagrożona
Sońniczanka RW20001622518	Radymno	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	zagrożona
Starorzecze Szklą RW200017225574	Jarosław, Laszki	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	niezagrożona
Starycz RW200017225678	Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	niezagrożona
Stubienko RW200017225289	Radymno	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	zagrożona
Szewnia RW200017225729	Jarosław, Pawłosiów	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	zagrożona
Szkło od granicy państwa do ujęcia RW200019225499	Radymno, Laszki	rzeka nizinna piaszczysto - gliniasta	naturalna część wód	zagrożona
Wisznia RW200019225299	Radymno	rzeka nizinna piaszczysto - gliniasta	naturalna część wód	zagrożona
Wyrwa RW200017225589	Jarosław, Laszki, Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	niezagrożona
Mirociński RW200016226894	Pawłosiów	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	zagrożona
Dopływ spod ścieżek RW200017225692	Wiązownica	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	niezagrożona

Kamieniec RW200012223572	Pruchnik	potok fliszowy	naturalna część wód	niezagrożona
Kamionka RW200012223769	Rokietnica	potok fliszowy	silnie zmieniona część wód	niezagrożona
Łętowianka RW20001222396	Rokietnica	potok fliszowy	naturalna część wód	niezagrożona
Pantalówka RW200016226888	Pruchnik	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalna część wód	zagrożona

### Przyrodnicze znaczenie sieci hydrograficznej

Z przyrodniczego punktu widzenia doliny rzeczne stanowią naturalne korytarze ekologiczne łączące oddalone od siebie obszary wartościowe przyrodniczo, są miejscami występowania zróżnicowanych środowisk i siedlisk. Doliny są też obszarami o dużej wartości krajobrazowo-kulturowej, często o unikatowych cechach.

Sieć rzeczna oraz zbiorniki wodne na obszarze powiatu jarosławskiego pełnią rolę w obiegu wody: są niezbędne dla utrzymania poziomu wód gruntowych, stanowią również źródło zasilania wód podziemnych. Łagodzą skutki ekstremalnych zjawisk takich jak susza, czy powódź. Są również wykorzystywane dla celów rekreacyjnych (w tym wędkarstwo), podnoszą atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną terenów przyległych. Zbiorniki retencyjne wzbogacają bioróżnorodność przez renaturyzację i rehabilitację ekosystemów. W dużej mierze wpływają na poprawę bilansu wodnego. Wpływ na środowisko mają wahania wód gruntowych i podtapiania dotyczące drzewostanów w sąsiedztwie cieków wodnych, w obniżeniach terenu i na gruntach podmokłych.

Zgodnie z Systemem Monitoringu Suszy Rolniczej prowadzoną przez IUNG Puławy w powiecie jarosławskim występuje niewielkie zagrożenie suszą w następujących gminach: Jarosław, Radymno, Laszki, Pawłosiów, Roźwienica i Wiązownica. Na taki stan ma wpływ bogata i różnorodna sieć rzeczna, zarówno wód płynących jak i stojących.

### Wody podziemne

Na obszarze powiatu jarosławskiego udokumentowano dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Dominującym pod względem zajmowanej powierzchni jest zbiornik nr 429 – Dolina Przemysł. Obejmuje swoim zasięgiem znaczną część doliny kopalnej Sanu między Przemysłem a Radymnem, o powierzchni 137,4 km<sup>2</sup>. Zasoby dyspozycyjne zbiornika oszacowano na 38 596 m<sup>3</sup>/dobę.

Dla zbiornika wyznaczono dwie strefy ochronne: obszar najwyższej ochrony (ONO) o pow. 84,5 km<sup>2</sup> oraz obszar wysokiej ochrony (OWO) o pow. 152,0 km<sup>2</sup>. Wysoką rangę ochrony wód podziemnych zbiornika przyznano z uwagi na to, że wody piętrowe czwartorzędowe stanowią **jedyną możliwość zaopatrzenia mieszkańców tego obszaru.**

Drugi zbiornik nr 425 Dębica–Stalowa Wola–Rzeszów, ma powierzchnię 1 934 km<sup>2</sup> i zasoby dyspozycyjne około 508 000 m<sup>3</sup>/d. Obszar ochronny zbiornika został ustalony dla łącznej powierzchni ok. 2 035,36 km<sup>2</sup>. Na obszarze zbiornika użytkowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę pitną i przemysłową ma jedynie czwartorzędowe piętro wodonośne, gdyż występujący tutaj

neogeński poziom wodonośny, charakteryzuje się niskimi parametrami, zarówno ilościowymi (mała wydajność), jak i jakościowymi (wysoka mineralizacja).

Na terenie powiatu jarosławskiego znajdują się 3 Jednolite Części Wód Podziemnych: nr 136 o powierzchni 3 140,3 km<sup>2</sup>, nr 153 o powierzchni 1 482,2 km<sup>2</sup> oraz nr 154 o powierzchni 1 228,6 km<sup>2</sup>.

	<b>Jcwpd 136</b>	<b>Jcwpd 153</b>	<b>Jcwpd 154</b>
Obszar w powiecie jarosławskim	Wiązownica, Jarosław, Laszki, Pawłosiów, Radymno, Chłopice, Rożwienica, Rokietnica	Pawłosiów, Chłopice, Rożwienica, Rokietnica, Pruchnik	Pruchnik (obszar wiejski), Rożwienica, Rokietnica
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	San (II)	Wisłok (III)	San (II)
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m <sup>3</sup> /d]	455 402	183 376	41 615
Wykorzystanie zasobów	6,1%	11,2%	3,3

Stan jcwpd oceniono jako dobry (zarówno stan chemiczny jak i ilościowy), natomiast bezpośrednio na terenie powiatu jarosławskiego nie prowadzono monitoringu jakości wód podziemnych.

Potencjalne i rzeczywiste źródła zanieczyszczeń wód podziemnych na terenie powiatu:

- komunalne: składowiska odpadów, także „dzikie wysypiska”, ścieki, oczyszczalnie ścieków, ujęcia wód,
- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne (możliwość przedostawania się związków ropopochodnych, zwiększony ruch samochodów, większe stężenia zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych w glebie), obszary magazynowo – składowe,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, gnojownie przy gospodarstwach rolnych, składowanie obornika bez płyt obornikowych, parki maszyn rolniczych dużych gospodarstw rolnych,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem,
- naturalne, na skutek zalania przez powódź lub nawalne deszcze miejsc składowania substancji niebezpiecznych.

#### Zapotrzebowanie na wodę

Zapotrzebowanie na wodę na cele konsumpcyjne i gospodarcze jest obecnie w pełni zaspokajane. Woda na cele gospodarcze i konsumpcyjne pochodzi z ujęć powierzchniowych na rzece San oraz z ujęć podziemnych (studnie głębinowe).

Według danych BDL za rok 2021, pobór i zużycie wody w powiecie jarosławskim przedstawiały się następująco:

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku.

ogółem	dam <sup>3</sup>	5 694,3
przemysł	dam <sup>3</sup>	79
eksploatacja sieci wodociągowej	dam <sup>3</sup>	5 615,3
eksploatacja sieci wodociągowej - wody powierzchniowe	dam <sup>3</sup>	2 588,1

eksploatacja sieci wodociągowej - wody podziemne	dam <sup>3</sup>	3 027,2
połów wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku ogółem na 1 km <sup>2</sup> powierzchni	dam <sup>3</sup>	5,5

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku.

ogółem	dam <sup>3</sup>	4 734,1
przemysł	dam <sup>3</sup>	150
eksploatacja sieci wodociągowej	dam <sup>3</sup>	4 584,1
eksploatacja sieci wodociągowej – gospodarstwa domowe	dam <sup>3</sup>	4 584,1
zużycie wody na 1 mieszkańca	m <sup>3</sup>	40,3
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	3,2

Zużycie wody na przestrzeni lat 2011 – 2021.

lata	2011	2013	2015	2017	2019	2021
zużycie wody na 1 mieszkańca m <sup>3</sup>	35,1	35,1	36,0	36,8	38,6	40,3
ogółem dam <sup>3</sup>	4 310,5	4 290,8	4 380,4	4 464,1	4 655,2	4 734,1

## Zasoby wodne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> <li>- duży zasób wód powierzchniowych, w tym zbiorników wodnych,</li> <li>- duże zasoby wód podziemnych,</li> <li>- dobra jakość wód podziemnych,</li> <li>- sukcesywny rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,</li> <li>- wzrost świadomości wśród mieszkańców dotyczący zrównoważonej gospodarki wodnej,</li> <li>- przestrzenne możliwości do budowy nowych zbiorników i poprawienia retencji powiatu,</li> <li>- potencjał turystyczny oparty na bogatej sieci rzecznej,</li> <li>- dobra organizacja i potencjał istniejących w powiecie spółek wodnych.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- degradacja wód na skutek emisji ścieków komunalnych („dzikie odpływy” ścieków z gospodarstw, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe),</li> <li>- zanieczyszczenia wód pochodzące z działalności rolniczej,</li> <li>- dysproporcje pomiędzy stopniem zwodociągowania a skanalizowania (braki w infrastrukturze kanalizacyjnej),</li> <li>- niezadawalający stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (częste awarie),</li> <li>- niewystarczająca ilość przydomowych oczyszczalni ścieków,</li> <li>- brak możliwości monitoringu wód podziemnych (brak wyznaczonych punktów monitoringowych),</li> <li>- sezonowe powodzie na obszarze dolin rzecznych (zjawiska pogłębiane niekorzystnymi zmianami klimatycznymi),</li> <li>- niewystarczająca infrastruktura przeciwpowodziowa,</li> <li>- brak świadomości ekologicznej mieszkańców,</li> </ul>

	- zapotrzebowanie na zbiorniki retencyjne w obszarach narażonych na podtopienia i powodzie.
--	---

## 4. Identyfikacja potrzeb i problemów w zakresie gospodarki wodnej powiatu

### 4.1. Rolnictwo

W sferze gospodarki rolnej zidentyfikowano następujące problemy:

- słaba ochrona przeciwpowodziowa na obszarach użytków rolnych, niewydolność melioracji powodują tworzenie zastoisk wodnych, podtapianie domów i budynków gospodarczych oraz użytków rolnych, zaniedbana infrastruktura stanowi zagrożenie powodziowe,
- zbyt niska retencja wodna na terenach rolniczych, czyli zdolność do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas w środowisku: dla rolnictwa jest to duże zagrożenie, w okresach wezbrań wód stanowi zagrożenie powodziowe,
- zbyt niska retencja uniemożliwia wykorzystanie wód opadowych na cele gospodarcze, brakuje małej retencji,
- niskie poczucie odpowiedzialności mieszkańców za środowisko przyrodnicze, niska świadomość ekologiczna zwłaszcza w aspekcie zanieczyszczeń antropogenicznych, tj. zanieczyszczeń ściekami, odpadami, śmieciami z gospodarstw rolnych.

### 4.2. Środowisko

W sferze środowiska zidentyfikowano następujące problemy:

- zaniedbania w infrastrukturze wodnej, np. w obiektach hydrotechnicznych, powodujące szkody dla środowiska, np. przerwanie korytarzy ekologicznych, nadmierne wahania przepływów w rzekach, nadmierne wahania poziomu wód przypowierzchniowych i gruntowych,
- niewystarczająca retencja na obszarze powiatu, zbyt mała ilość zbiorników wodnych zarówno naturalnych jak też sztucznych, brak tzw. małej retencji, niewystarczająca retencja leśna - prowadzą do degradacji ekosystemów, stanowią zagrożenie dla fauny i flory,
- zaniedbane zbiorniki wodne: zamulenia, zmniejszenie dopływu wód do zbiornika prowadzi do zanikania istniejącej fauny i flory, zanikania bioróżnorodności, braku możliwości pozyskiwania wody z opadów atmosferycznych na cele gospodarcze,
- niezadowalająca tzw. mała retencja,
- zły stan brzegów na niektórych odcinkach rzek: zagrożenie osuwiskami,
- zanikanie śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, stanowiących małą retencję, spowodowane brakiem konserwacji, obniżaniem wód gruntowych i niewłaściwie wykonanej melioracji,
- powodzie, podtopienia dolin cieków, zalania, każdorazowo prowadzą do degradacji środowiska naturalnego, często nieodwracalnych strat w zasobach przyrodniczych, stanowią zagrożenie dla fauny i flory, prowadzą do rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń i skażeń chemicznych do gleby i wód,
- niskie poczucie odpowiedzialności mieszkańców za środowisko przyrodnicze, niska świadomość ekologiczna zwłaszcza w aspekcie zanieczyszczeń antropogenicznych, tj. zanieczyszczeń ściekami,

odpadami, śmieciami komunalnymi, rolniczymi, przemysłowymi oraz skażeń chemicznych gleb i wód.

### **4.3. Społeczeństwo**

W sferze społeczeństwa zidentyfikowano następujące problemy:

- powodzie, zalewania i podtopienia w obszarze użytków rolnych i gospodarstw rolnych prowadzą do braku poczucia bezpieczeństwa rodzin oraz do strat zarówno w dochodach jak też w majątku mieszkańców,
- niebezpieczeństwo popowodziowych zanieczyszczeń i skażeń chemicznych wody pitnej i gospodarczej, spowodowane brakiem właściwej ochrony przeciwpowodziowej i odpowiednich zabezpieczeń chroniących przed zalaniem,
- niebezpieczeństwo skażeń i zanieczyszczeń wód na skutek popowodziowych awarii oczyszczalni i stacji uzdatniania wody,
- wezbrania wód prowadzące do osuwisk i zrywania linii brzegowej rzek zagrażają bezpieczeństwu dróg publicznych i budynków mieszkalnych,
- na skutek niedoinwestowanej infrastruktury odwodnieniowej, intensywne opady atmosferyczne powodują utrudnienia komunikacyjne i zagrażają bezpieczeństwu społecznemu,
- niskie poczucie odpowiedzialności społecznej za środowisko przyrodnicze, niska świadomość ekologiczna zwłaszcza w aspekcie zanieczyszczeń antropogenicznych, które w efekcie uderzają w człowieka i jego środowisko życia,
- niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna powoduje obniżenie standardów życia oraz utrudnia rozwój gospodarczy, dodatkowo braki w regularnych remontach, modernizacji i konserwacji skutkują uciążliwymi awariami.

### **4.4. Inne potrzeby/problemy**

Głównym problemem i bolączką samorządów w zakresie inwestowania w zrównoważony rozwój gospodarki wodnej jest niedostateczna ilość środków finansowych w stosunku do potrzeb inwestycyjnych. Szczególnie brak środków finansowych dotyczy sfery konserwacji, modernizacji i remontów istniejącej infrastruktury związanej z gospodarką wodną i jej uporządkowaniem (sieci wodociągowe, kanalizacyjne, sieci melioracyjne). Bez nakładów na bieżące utrzymanie, naprawy i remonty, następuje szybka, często nieodwracalna degradacja infrastruktury.

## **5. Określenie celów strategicznych**

Diagnoza stanu gospodarki wodnej na terenie powiatu jarosławskiego oraz zidentyfikowane potrzeby i problemy w sferze społeczno-gospodarczej i środowiskowej, pozwoliły określić główne cele strategiczne w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarki wodnej, zarządzania zasobami wodnymi i infrastrukturą.

Główne cele strategiczne dla powiatu jarosławskiego w obszarze gospodarki wodnej:

1. Ochrona rolnictwa - jako gałęzi gospodarki - przed skutkami zmian klimatycznych, głównie powodziami i podtopieniami.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony przeciwpowodziowej w obszarze społecznym i środowiskowym.
3. Poprawa warunków życia mieszkańców w obszarze dostępności do bezpiecznej i wysokiej jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i zasobów wodnych.

### Zakres Planowanych Inwestycji

Działanie	Opis	Szacunkowy koszt (netto)
Kanalizacja wiejska	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gmin	1 600 000 zł
Ujęcie wody podziemnej	Nowe ujęcia i modernizacja istniejących	900 000 zł
Zbiorniki retencyjne	Budowa dla ochrony przed powodzią i retencji	700 000 zł
Program edukacyjny	Szkolenia z zakresu gospodarki wodnej	250 000 zł

Tabela 1: Zestawienie działań i szacunkowych kosztów inwestycji w powiecie jarosławskim

### Rozkład Inwestycji wg Gmin Powiatu Jarosławskiego

Powiat jarosławski obejmuje trzy miasta (Jarosław, Radymno, Pruchnik) i siedem gmin wiejskich (Chłopice, Jarosław, Laszki, Pawłosiów, Radymno, Rokietnica, Roźwienica). Poniższe tabele prezentują rozkład zaplanowanych inwestycji w gospodarkę wodną na terenie wybranych gmin wiejskich.

#### Gmina Laszki

Działanie	Opis	Szacunkowy koszt (netto)
Kanalizacja wiejska	Skanalizowanie głównych miejscowości	420 000 zł
Ujęcie wody podziemnej	Nowe ujęcie dla gminy	280 000 zł
Zbiornik retencyjny	Zbiornik retencyjny w dolinach wodnoodpływowych	180 000 zł

Tabela 2: Inwestycje w gospodarkę wodną – Gmina Laszki

Gmina Laszki, położona w centralnej części powiatu, wymaga kompleksowej modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Priorytetowe działania obejmują:

- **Kanalizacja sanitarna** - skanalizowanie głównych osad wiejskich Gminy Laszki w celu poprawy warunków sanitarnych

- **Ujęcie wody podziemnej** - budowa nowego ujęcia zapewniającego niezawodny dostęp do wody pitnej wysokiej jakości
- **Małą retencję** - budowa zbiornika retencyjnego służącego ochronie przed powodzią i retencji wód opadowych

Łączny szacunkowy koszt inwestycji w gminie Laszki wynosi **880 000 zł netto**.

### Gmina Pawłosiów

Działanie	Opis	Szacunkowy koszt (netto)
Kanalizacja wiejska	Skanalizowanie Pawłosiowa i przysiółków	480 000 zł
Ujęcie wody podziemnej	Ujęcie dla Pawłosiowa	320 000 zł
Zbiornik retencyjny	Zbiornik retencyjny przy Sanie	220 000 zł

Tabela 3: Inwestycje w gospodarkę wodną – Gmina Pawłosiów

Gmina Pawłosiów, stanowiąca ważny węzeł komunikacyjny powiatu, wymaga inwestycji wspierających zarówno funkcje mieszkalne, jak i gospodarcze. Planowane działania:

- **Skanalizowanie głównych miejscowości** - budowa kompleksowej sieci kanalizacyjnej w celu eliminacji zagrożeń sanitarnych
- **Nowe ujęcie wody** - zwiększenie przepustowości i niezawodności systemu zaopatrzenia w wodę pitną
- **Ochrona przed powodzią** - zbiornik retencyjny w kluczowych lokalizacjach wzdłuż rzeki San

Łączny szacunkowy koszt inwestycji w gminie Pawłosiów wynosi **1 020 000 zł netto**.

### Gmina Rokietnica

Działanie	Opis	Szacunkowy koszt (netto)
Kanalizacja wiejska	Skanalizowanie Rokietnicy i wiosek	380 000 zł
Ujęcie wody podziemnej	Ujęcie dla Rokietnicy	200 000 zł
Edukacja	Warsztaty dla rolników – program gminny	250 000 zł

Tabela 4: Inwestycje w gospodarkę wodną – Gmina Rokietnica

Gmina Rokietnica, położona w zachodniej części powiatu, stanowi teren o intensywnej działalności rolniczej. Planowane inwestycje:

- **Kanalizacja sanitarna** - skanalizowanie głównych osad gminy
- **Ujęcie wody podziemnej** - budowa nowego źródła wody dla mieszkańców i przedsiębiorstw
- **Program edukacyjny** - warsztaty dla rolników z zakresu zrównoważonego gospodarowania wodą i małej retencji

Łączny szacunkowy koszt inwestycji w gminie Rokietnica wynosi **830 000 zł netto**.

#### **Podsumowanie Rozkładu Inwestycji**

Gmina	Kanalizacja	Ujęcia wodne	Retencja/Edukacja	Razem
Laszki	420 000 zł	280 000 zł	180 000 zł	880 000 zł
Pawłosiów	480 000 zł	320 000 zł	220 000 zł	1 020 000 zł
Rokietnica	380 000 zł	200 000 zł	250 000 zł	830 000 zł
<b>Razem</b>	<b>1 280 000 zł</b>	<b>800 000 zł</b>	<b>650 000 zł</b>	<b>2 730 000 zł</b>